

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כ"א עמוד ב

רבי יהודה בן בתירא אומר: כותח וכל מיני כותח - אסור למכור שלשים יום קודם לפסח.

חלק א' ב' במסכת פסחים דף כ"א עמוד ב'

ומותר בהנאה פשיטא! - לא צריכא שחרכו קודם זמנו. וקא משמע לן כדברא, דאמר רבא: חרכו קודם זמנו - מותר בהנאה, אפילו לאחר זמנו. עבר זמנו אסור בהנאתו. פשיטא! - לא צריכא, לשעות דרבנן. דאמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רבי יוחנן: המקדש משש שעות ולמעלה אפילו בחיטי קורדניא - אין חוששין לקדושין. ולא יסיק בו תנור וכירים. פשיטא! לא צריכא, לרבי יהודה, דאמר; אין ביעור חמץ אלא שריפה. סלקא דעתך אמינא: הואיל ואמר רבי יהודה מצותו בשריפה, בהדי דקא שריף ליה ליתנהי מיניה - קא משמע לן.

אמר חזקיה: מנין לחמץ בפסח שאסור בהנאה - שנאמר לא יאכל חמץ - לא יהא בו היתר אכילה. טעמא דכתב רחמנא לא יאכל חמץ הא לא כתב לא יאכל - הוה אמינא איסור אכילה - משמע, איסור הנאה - לא משמע. ופליגא דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו - אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה (משמע) + מסורת הש"ס: [במשמע] עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט לך בבבילה. דתניא: לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשערך תתננה ואכלה או מכור לנכרי וגו'. אין לי אלא לגר בנתינה ולנכרי במכירה, לגר במכירה מנין? תלמוד לומר: לגר אשר בשערך תתננה או מכור. לנכרי בנתינה מנין? תלמוד לומר תתננה ואכלה או מכור לנכרי. נמצאת אומר: אחד גר ואחד נכרי, בין במכירה בין בנתינה, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: דברים ככתבן, לגר בנתינה ולנכרי במכירה. מאי טעמא דרבי יהודה? אי סלקא דעתך כדאמר רבי מאיר - ליכתוב רחמנא לגר אשר בשערך תתננה ואכלה ומכור או למה לי? שמע מינה לדברים ככתבן. - ורבי מאיר: או - להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי. - ורבי יהודה: הא לא צריך קרא, כיון דגר אתה מצווה להחיותו, ונכרי אי אתה מצווה להחיותו - לא צריך קרא, סברא הוא. בשלמא לרבי מאיר, דאמר אחד גר ואחד נכרי, בין במכירה בין בנתינה. מדאיצטרך קרא למישרא נבילה בהנאה - הא כל איסורין שבתורה אסורין בין באכילה בין בהנאה. אלא לרבי יהודה, דאמר לדברים ככתבן הוא דאתא - הא כל איסורים שבתורה מנא ליה דאסורין בהנאה? - נפקא ליה מלכלב תשלכון אתו,

רבי יהודה בן בתירא		הסבר א' ב' דף כ"א עמוד ב' מסכת פסחים גמרא פרק שני - איסור הנאה של חמץ בפסח, איסור/היתר הנאה לגבי שאר האיסורים	
נאמר	שאלה	תשובה	נימוק
מותר בהנאה	פשיטא?	שרף חמץ לפני זמנו, אומר רבא שמתור בהנאה אחרי הזמן.	אינו ראוי למאכל
עבר-אסור בהנאה.	פשיטא?	כפי דברי רב גידל בשם רבי חייא בר יוסף בשם רבי יוחנן לתינת חמץ בערב פסח משעה שישית ומעלה לאישה על מנת לקדשה-הקידושים לא חלים.	
אסור להסיק	פשיטא?	נועד לדברי רבי יהודה שביעור=שריפה, אז נתיר להסיק את התנור בחמץ, קמ"ל שאסור.	רב גידל רבי חייא בר יוסף
חכם	חמץ אסור בהנאה-מנין?	ההסבר-בגלל שנכתב: לא יאכל חמץ אם לא היה כתוב לא יאכל...-היינו חושב שאיסור אכילה-אסור, איסור הנאה-מותר, קמ"ל שאסור גם בהנאה.	חזקיה
חזקיה	פסוק: לא יאכל חמץ-לא יהא היתר אכילה		
חזקיה	אומר רבי אבהו		רבי אבהו
חזקיה	אם כתוב: לא יאכל, לא תאכל, לא תאכלו-ללא פירוט כמפורט באיסור נבילה-אז זה גם איסור אכילה וגם הנאה.		רבי אבהו
	הפירוט לגבי נבילה	רבי מאיר מסביר	רבי מאיר
	פסוק: לא תאכלו כל נבלה- אפשר או לתת או למכור גם לגר...תתננה ואכלה...מכור לנכרי וגם לגוי.		

ההוכחה של **רבי מאיר**

לגר	מנין שאפשר	תשובה	לגוי	מנין שאפשר
בנתינה לגר במכירה?	הפסוק: לגר תתננה או מכור במכירה לגוי בנתינה?			
תשובה	נובע לפי רבי מאיר	רבי יהודה -יש		
הפסוק: תתננה גר או גוי אפשר להעביר אליו בין ..או מכור לנכרי במכירה בין בנתינה. לגוי יש למכור. לגוי יש למכור.				
שואלים-מה הנימוק	אם היה כפי דברי רבי מאיר	רבי מאיר -נועד שעדיף של רבי יהודה ?		
יש לכתוב: לגר...תתננה ומכור למה כתוב או? לתת לגר מאשר למכור לגוי.				

תשובת רבי יהודה	לרבי מאיר	לרבי יהודה -מהיכן	לומדים מהפסוק
יש מצוה להחיות גר ולכן	מכאן לומדים	לכלב תשלכון אותו, את זה אין צורך בפסוק נוסף,	משליכים לכלב ואילו איסורים אחרים לא משליכים לכלב.
והשאר אסור.	אסור בהנאה?		

תוספות מסכת פסחים דף כ"א עמוד ב

רבי יהודה אומר כותח וכל מיני כותח - אור"י בשם ר"ת דר"י אתי בב"ה ואסר בכותח משום דשם בעליו עליו ויודעים שהוא כותח של פלוני ויסברו שמכור בפסח ע"י כרי אי נמי יסברו שבפסח מכור ישראל לנכרי ולכן אסור ר' יהודה למכור כותח לנכרי וא"ש אף לר"ת דמפרש בריש אלו עוברים (לקמן מב). דמותר להשהות כותח בפסח. חרכו קודם זמנו מותר בהנאה אף לאחר זמנו - ובגון שנפסל מלאכול לכלב דבעינן אחר לא היו שרי דומיא דפת שעופשה בפ"ק (דף טו.).

עבר זמנו אסור בהנאה פשיטא - רש"י ל"ג פשיטא דהא רבי יוסי הגלילי פליג ושרי חמץ בהנאה כל שבעה ואין לפרש פשיטא דאסור בהנאה מדיוקא דרישא דדרך התנא בכמה מקומות לכפול את דבריו ועוד דלא משני שפיר ונראה דפריך פשיטא משום דתנא בפ"ק (דף יא): דשורפין חמץ אלמא אסור בהנאה דלר' יוסי הגלילי א"צ לשורפו אלא ירצנו לפני כלבו או ימכרו לנכרי.

בהדי דקשריף ליה ליתנהי מיניה - משום דלר' יהודה דאמר חמץ בשריפה אפרו מותר דתניא בפ' בתרא דתמורה (ד' לד.) כל הנשרפין אפרן מותר וקס"ד בהדי דקשריף ליה ליתנהי מיניה אבל להבין דאין מצותו בשריפה והוי מן הנקברים דאמרין בפרק בתרא דתמורה אפרן אסור ופשיטא לדידהו דדהדי דקשריף ליה אסור ליהנות ממנו.

כל מקום שנאמר לא יאכל - וא"ת יהא נהנה מחמץ בפסח בכרת דהא כתב כי כל אוכל חמץ ונכרתה וכי תימא אין הכי נמי א"כ לקמן (דף כג:) דבעי מאי איכא בין חזקיה לר' אבהו לימא דאיכא ביניהו הא ואור"י דלא יאכל ולא תאכל ילפינן מלא תאכלו אבל כי כל אוכל לא ילפינן מלא תאכלו.

ליכתוב רחמנא תתננה ואכלה ומכור - משמע דאי הוי כתב הכי לא הוה דרשינן אלא כר"מ וכן באיזהו נשך (ב"מ סא.) גבי נשך ותרביית ווא דאמר' בקדושין (ד' לב:) ורבנן אין ס"ד כרבי יוסי הגלילי ליכתוב רחמנא מפני שיבה תקום והדרת תקום פני זקן היינו משום דלשון והדרת לא שייך אמפני ולשון פני לא שייך אתקום והנך קראי דאין להן הכרעה שאת

רש"י מסכת פסחים דף כ"א עמוד ב

ר' יהודה אומר כותח - נותנין בו פירור לחם, ואסור משום חמץ. שלשים יום - דסבירא ליה כבית שמאי, וזה אינו נאכל מהר, שאין אוכלין אותו אלא מטבילין בו, והני שלשים יום - משעה שחל עליו חובת ביעור, מששואלין בהלכות הפסח. ומותר בהנאתו - קא סלקא דעתך אשעה שמותר לאכול קאי. פשיטא - דהא אמרת מאכיל ומכור, היינו הנאה. לא צריכא כו' - והאי מותר - אלאחר זמן קאי, ובגון שחרכו באור יפה קודם זמנו, שבטל טעמו ומראיתו.

עבר זמנו אסור בהנאה לשעות דרבנן הכי גרסינן - ולא גרסינן פשיטא, דהא אפילו בפסח איצטרך לאשמעינן, דהא איכא ר' יוסי הגלילי דשרי בהנאה כל שבעה, לקמן. לשעות דרבנן - כלומר: האי זמנו - זמן אכילתו משמע, ואפילו שעה ששית שאין איסורו אלא מדרבנן - הוי אסור אף בהנאה.

משש שעות - על כרחך מתהלת שש משמע, דאי לאחר שש, דאסור מדאורייתא - מאי אתא לאשמעינן, פשיטא דאין מקדשין באיסורי הנאה. חיטי קורדניא - קשות הן, ואפילו הכי, אם באו לחשש חמץ, כגון שנפלו עליהן מים - אסור פשיטא - דהא אמרת אסור בהנאתו.

לא יאכל - מדקרינא לא יאכל - משמע לא יהא בו היתר המביא לידי שום אכילה, וסתם הגאון לידי אכילה הם באו, שלוקח בדמים דבר מאכל.

עד שיפרוט לך הכותב בו - היתר הנאה, כדרך שפרט לך בבבילה, שלא היה כתוב בה אלא לא תאכלו והוצרך להתייר בהנאה כדכתיב או מכור לנכרי, לגר בנתינה לנכרי במכירה לא גרסינן, אלא הכי גרסינן: כדרך שפרט לך בבבילה דתניא וכו'.

תלמוד לומר לגר תתננה ואכלה או מכור - דרוש ליה אגר, וכן גבי לנכרי נמי דרוש תתננה ואכלה או מכור לנכרי.

דברים ככתבן - כך מצותה: לא יתננה לנכרי, ולא ימכרנה לגר.